

I den andre enden av lynet

Har du noen gang lurt på hva som skjer inne i tordenskyene? Eller over dem? For å finne ut mer om dette, bruker forskerne en romsta og et instrument fra Bergen.

AV MAGNUS HOLM | PUBLISERT 2. JAN. 2019 | OPPDATERT 11. DES. 2019

Her ser vi både en jette, en samling ånder og en alv i ulik høyde over tordenskyen.

Et skikkelig tordenvær er noe av det mest imponerende naturen har å by på. Tordenet braker. Voldsomme lynglimt splitte nattemørket. Det er ingen tvil om at det er store krefter i sving.

For oss her nede på jorda, kan det til og med være litt skummelt. Særlig når lynet slår ned. Men har du noen gang lurt på hva som skjer i den andre enden av lynet? Den øverste enden? Hva foregår egentlig inne i tordenskyene? Og over dem? For finne ut mer om dette, må forskerne undersøke tordenværet ovenfra.

Fra Norge til verdensrommet

I april 2018 lettet en diger romrakettk fra Cape Canaveral i USA. Om bord i raketten var en stor instrumentpakke. Et av instrumentene i pakken var laget i Norge, nærmere bestemt ved Birkelandsenteret for romforskning i Bergen.

Det norske instrumentet har fått navnet MXGS. Det er en detektor som kan måle røntgenstråling og gammastråling.

Forskerne i Bergen har jobbet med MXGS i fjorten år. Nå får de endelig lønn for strevet. Både raketten og instrumentene l trygt fram til målet: Den internasjonale romstasjonen. Hele instrumentpakken ble montert på utsiden av romstasjonen. Fle hundre kilometer over tordenskyene.

Masse lyn som skyter ned fra tordenskyen.

Hva er det egentlig som skjer på oversiden av tordenskyen? Foto: Shutterstock.

Mystisk, men naturlig

Nå er instrumentene i full gang med å studere lyn og torden. Forskerne håper dermed de kan finne ut mer om hva som sk når det lynet. Både inne i tordenskyene og over dem.

MXGS måler usynlig stråling fra jordiske gammaglimt. Andre instrumenter fotograferer og undersøker ulike typer lys: åndk alver og blå jetter.

De fantasifulle navnene høres nesten overnaturlige ut. Men alt sammen er helt naturlige fenomener, på oversiden av tordenskyene. Nå håper forskerne å lære mer om hvordan de mystiske lysfenomenene blir til. Og om hvordan de oppføre seg.

Lyn og torden er spennende saker. For forskerne også. Særlig når de får sjansen til å undersøke dem ovenfra.

KLODEN VÅR VÆR

dette dokumentet ble skrevet ut.